

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Kmetty-utca 11. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.

Tanítóknak egész évre . 2 frt.
" fél évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca 1. szám a. a. könyvnyomdában — Ide intézendők a kiadóhivatali illető, előfizetés, hirdetés, nyilttér és egyéb fel-szólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromsoros betűsor térfogata 6 kr.
Bélyegdíj minden beiktatás után 30 kr.

Nyilttér

Egy sor 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Rimaszombat virágzása.

E lapok hasábjain több alkalommal élénk megvitatás tárgyát képezte már Rimaszombat város fejlődésének, építkezésének kérdése; s e viták nyomán több életre való eszme testet is öltött, minél fogva önhittség nélkül mondhatjuk el e kis lapról, hogy valami csekély része mégis csak van azon rendezett viszonyokban, melyek a városunkba jövő idegen figyelmét rendszerint felkeltik s elismerésre is készítik.

A hírek, — melyek két fontos intézkedést tudatnak velünk, — alkalmat nyújtanak arra, hogy Rimaszombat virágzásával ismét foglalkozunk néhány gondolatban. Az a félmillió forint, melyet a város regale kártalanítási kötvényeinek eladásából kap, magában is bizonyára megérdemli, hogy észszerű, s a város eminens érdekeiben leendő felhasználásáról egy kissé elmélkedjünk. S bár takarékos gazdák boldogulásának titka körülbelül abban áll, hogy ha pénz jut kezeik közé, nem azon törik a fejüket, hogy mire költsék el, hanem azon, hogy miképp tarthassák meg, tagadhatatlan, hogy egy városnak vezérelvét vagyona felhasználásánál pusztán a takarékosági szempont nem állapíthatja meg. Vannak feladatok, melyek megoldását a közszükség érzete sokkal erősebben ohajtja, sem mint azoknak eloldása egyedül a takarékoság érdekében kívánatos volna, és így csak örömmel üdvözölhetjük a képviselőtestület elhatározását, mely szerint a Koháry-utca kiszélesítését és arányosítását egy akadályt képező ház kisajátítása, illetve megvásárlása által elvileg elfogadta, s reméljük, hogy az alku-tárgyalásoknál mindkét fél azon méltányosság fogja vezérelni, melynek a közérdeke kérdések eldöntésénél mindig szem előtt kellene lebegnie.

A vasuti pályaudvar bejáratának kiszélesítésére vonatkozó miniszteri intézkedés szintén bizonyára általános megelégedéssel fog találkozni. E közlekedési hely forgalma oly nagy, hogy a

keskeny ut bővítését jóformán a személybiztonság, a közrend legegyszerűbb feltételei szerint is kívánhatjuk. Kár, hogy e helynek egészen észszerű rendezése — miután a legalkalmasabb bejáratnak való telek a Pitta-féle házzal már beépített, — szinte lehetetlen, de a mostani állapotban az ut bővítése által valamennyire mégis javítva lesz.

Epen az indóház bejáratának esete figyelemmel bennünket arra, hogy jövőre az építési engedélyek kiadásánál több óvatossággal tekintsünk körül. — Ugy tudjuk; Rimaszombat városának régen meg van kész tervrajza, melynek koncepciójában — városunk egy minden tekintetben arányos, helyes beosztású, szép városnak van megálmodva; e koncepció szellemében kellene az építési engedélyeket megadni vagy megtagadni; a kövezet lehetőleg gyors kiépítésével az egyes városrészek falusias kinézetét kijavítani, s a mi a belső rendezettséget illeti, szintén a város érdekében állónak tartjuk, s végre az időt is elérkezettnek arra, hogy a vásártér, ügye véglegesen rendeztesse.

Nem titkoljuk, hogy erre nézve elkerülhetlennek tartjuk, hogy úgy a heti-, mint az országos vásárok a belső piac jobbra érdekes szép teréről kihelyeztesse, s pedig lehetőleg a mostani nagy vásártérre. Ez intézkedéssel egy a vásártér egyik fogas kérdése lenne megoldva, valamint vásárainknak kereskedelmi és közgazdasági jelentősége nagyot emelkednék, ami városunk felvirágzására is csak jótékony hatást gyakorolhatna.

S van még több oly kérdés is, mely aspirál a félmillió forintból lendő szíves részesítésre; városunk éber előjárósága bizonyára kellően fogja mérlegelni a viszonyokat és követelményeket, melyek szerint a teendők sorrendjét meg kell állapítania; mi csak azt kívánjuk e szépen fejlődő városkának: vivat, floreat, crescat! **A l b a.**

— **Inség a vármegyében.** Most sül ki csak, hogy hiszen nem muszáj nekünk a szomszédba mennünk egy kis inséges állapotért, van a nálunk is — „bőviben.“ Csakhogy nekünk nem a tótjaink, hanem a németjeink éheznek. Odafönt Dobosinán ugyanis szörnyen beült a jó étvágy, de nincs hozzá való elegendő krumpli. Ha nincs, hát „legyen“, mondá az Ur (t. i. a polgármester ur) és lön. Persze a „legyen“-hez „van“ is, aminek lenni kell, t. i. pénz. Rendelt tehát az a fenttiszelet ur Hadházaról 12 waggonnal. De ha már a saját inségük éhes száját a maguk emberségükből telik a jó dobosinaiaknak betömniök, úgy gondolkoztak, hogy legalább a magyar királyi álladalmat egy kissé színtén beletartják a „felebarátságba.“ Folyamodának annakokáért bellusi Baross Gábor ur ő excellentiájához, hogy küldené haza a krumplijukat „per Schub“ — ingyen zónajegygyel. A kereskedelmi miniszternél azonban hiába kereskedtenek ők, mert kérelmükre 20567. szám alatt azt a választ nyerték, hogy: „Kapsz nix“. Ha azonban hajlandók 10 krajczárt fizetni az inséges krumplijok métermázsájáért: akkor vihetik haza a Lázárjaiknak. Ez aztán a nagylelkűség! A kegyelmes miniszter valószínűleg úgy okoskodhatott, hogy a melyik városnak van 2050 frtja a hivatalnokai fizetésének felemelésére, annak legyen 120 frtja is krumpliszállításra! Node, ha ez volt odafönt az excellentiás logika: akkor ebből meg az következik, hogy, ha például Rimaszombatnak támadna ilyen ingyen krumpliszállításra kívánczó kérése, bizonyosan megkapná, mivelhogy itt nincs is, nem is volt, nem is lesz soha 2050 krajczár se fizé és emelésre.

Képviselőtestületi közgyűlés.

Városunk képviselőtestülete folyó évi márczius hó 31-én látogatott közgyűlést tartott, melyen községi közigazgatásunk emez eminens szervének következő tagjai vettek részt:

Szabó György polgármester, mint elnök, Kovács József közigazgatási, Szabó József gazdasági tanácsosok, id. Badiny Gyula rendőrkapitány, Mólczér Gyula erdőtiszt, Szontagh Károly számvevő, Huszt Lajos árvasz. előadó, Kishonthy Gyula ügyész,

Ez, és még sok más mind, mire Nagy lelke fénye von mezet,
Mind, ami a tudás elé
Kézen, könnyen, bizton vezet,
S mi kised elmét fölgnyulaszt,
De nagynak is tanácsot ad: —
Mind, mind tiéd, *emberség,*
Mind, mind tiéd, te nagy világ.

Tiéd a kincs, amely nekül
Ma tán nem volnál ily elől,
A villám sem von tán rabod,
Mely ír, beszél s ha kell, megöl;
Talán a gözt se bajtanád
Igába, hogy szolgálj legyen,
S kényedre hogy röptsen át
Országokon, völgyön, hegven . . . !

Tiéd a fény, a láng, a tűz,
Mikhez ma már kedvtelve jutsz,
Miket mind égből, részedül
Hozott ez uj Prometheus;
De ám a *szégyen* is tiéd,
Mely arczod hamvát égeti:
Hogy *elfeledted*, s ünnepet
Csak im ma áldozol neki

Mert elfeledted őt, világ,
— Magadnak se boesásd meg ezt —
Időknek kelle mulniok,
Hogy lelkét *ujra* földezd,
S a *naardeni* sírbolt alól
Csak most kél im ki a halott,
A lége csak most zeng a szó,
Hogy: „Nincsen itt, föltamadott.“

És *igy* igaz: Föltamadott!
Eszméi szárnyat öltének,
S fogadva mind eszményekül,
Esküsznek rájok nemzettek.
A „*nemzeties nevelés*“
Zászlója már ma fönn lobog.

T Á R C Z A.**Emlékvers.**

A „Gömörmegyei ált. tanító-egyesület“ által Rimaszombatban rendezett Comenius-ünnepélyen felolvasta a szerző.

Van im tehát föltámadás,
Van im tehát örökre lét,
Kit a halál zord sírba ás:
Megújra kezdi életét;
Kit három hosszú századon
A feledés moha földött,
Azt im ma diestény környezi,
Győzelmet ül a sír fölött.

Pedig hallátok, hogy ki volt:
Nem félisten, nem hadverő,
Nem trónon ülő biboros,
„Csak“ egy *tanító-ember* ő,
Mi hát mégis a bű-varázs,
Mely népeket kézfogva von,
S a *nienitzi* böleső előtt
Hódolni kész e nagy napon?

Az épen, hogy *ember* vala,
Minő kevés, vagy senki más;
Ki élt, tanita s vérezett
Mint uj megváltó Messiás,
Ki halhatatlan érdemű,
Kit mégis a Golgotha várt,
Ki dússa tön népezreket
S ki nyert maga nyomorhalált.

Vad, esűf idő volt az, mikor
A sikra szált Comenius,
Az ember egymást falta föl,
Mint vérszopó, falánk hiúz,
Komor felhőkbe bujt a nap,
A földre zord, vak-éj feküdt,
Halálhörgés hadzajba fült,
Szenny, sár, iszony, vér mindenütt.

Kinordítás, fegyverzörej
A tudás apró szellemít

Elrebbenték, el, százfélé:
„Nem itt a mi helyünk, nem itt!“
„Ki oldja fel bilineseim?!“
Könyörge egy rab Genius;
„En!“ szöla, kit küldött az ég,
„En!“ szöla böles Comenius.

S rabláncz lehull és fáklya gyúl,
Világra terjed a *világ*,
Friss szellő leng a légen át,
Virít, mosolyg fa, fű, virág,
S bár itt-ott még vihar esatáz,
Az ormokon süvit, havaz,
Lent a szelid völgy rejtékén
Kezd nyitni már a szép tavasz.

Kiesiny kis körben hulladoz
Csak még előbb az igemag,
De dús terméssel itten is
Érett ezer magot megad,
És, hogy a hárnek szárnya száll
S lentről feljebb, magasra ér,
Fejedelmek versenyeznek im
A bölesnek birhatásaér.

S a versenyben — miért ránk ma is
Ezer sárkányfog agyarog —
Leggyőztesebbek *mi* levünk,
Mi, büszke, lelkes magyarok:
Mert lelke legtermőbb erét
E föld, e lég adá neki
S legszebb, legfénylőbb sугarát
— Viszont — elméje *ránk* veti.

De mint *nemcsak* más nemzeté,
Ugy nem csupán miénk is ő:
Hol ember él s tudást keres
Mindenkié e nagy, diéső.
Mert bár teremő lángesze
Itt alkotá legjobbikát:
A nagy világe lön azért
A képes, festett kis „Világ.“

Benyo Lajos aljegyző, Török János, Eva János, Ethey Frigyes, Soós Ferencz építész, Borbély Ferencz, Szöllösi István, Barna Imre alkapitány, Stolcz Márton, ifj. Sütő István, dr. Zehery István, Horváth János, Tóth József, Kovács Zsigmond, Molnár József képviselők. — A gyűlés jegyzőkönyvét Nagy Ferencz városi főjegyző vezette.

Tudósításunk a közgyűlés lefolyásáról a következő:

Az elnöki széklet elfoglalt Szabó György polgármester bejelentvén, hogy Dapsy Vilmos képviselőtestületi tag március hó 24-én elhunyt, indítványozza, hogy közéletünk ezen kimagasló alakjának emléke megfelelő módon jegyzőkönyvileg megörökíttessék.

A közgyűlés az indítványt elfogadva, egyhangulag elhatározza, hogy néhai dapsy Vilmos emléket, nemesak a közügyek érdekében minden előfordult alkalommal tanúsított önzetlen és készséges munkálkodásának méltatásán, hanem egyszersmind mind városunk azon ügyészeit, ki a legvalóságosabb időben, legnagyobb megpróbáltatásaink közt megválasztva, az ügyek intézésében a legsikeresebb buzgalmat fejtette ki, s tevékenysége és erélyével Rimaszombat város emelkedésének hathatós előmozdítója volt: jegyzőkönyvileg megörökíti, s e tárgyban a haláleset által legközelebről sujtott családhoz a közgyűlés részvétirátot intéz.

Az elhunyt Dapsy Vilmos helyére a legtöbb adót fizetők törvényszerinti sorrendjében — miután a közvetlen következő Brones István, Kovács Zsigmond és Hollósy József választási jogcímen kívánnak a képviselőtestület tagjai maradni — Schweitzer Dávid bivatott be.

Legérdekesebb és legjelentősebb tárgya volt a közgyűlésnek az általunk ismételve említett Lovniczky-féle sajtóügyből kifolyólag az, hogy Szabó György polgármester a közgyűlés elé terjeszté azon szándékát, miszerint Lovniczky József helybeli kereskedő ellen hamis vád miatt a bünyvadi eljárás folyamatba vételét ohajtja kérelmezni. Ennek megfelelőleg a közgyűlés a rimaszombati kir. ügyészségnek meghatalmazást ad arra nézve, hogy a méltatlan meghurcolt köztisztviselőnek elégtételt szerzendő: a Lovniczky József által az itteni törvényszéknél a polgármester ellen rágalmas és hivatalos hatalommal való visszaélés miatt alaptalanul emelt vád megtorlásául a nevezett ellen hamis vád ezimén a szükséges lépéseket tegyék.

Samarjay János Koháry-utca szegleti házának megvétele, a végből, hogy annak helye a nevezett utca kiszélesítésére és arányosítására fordíthatassék, a képviselőtestület elvileg beleegyezik s megbizja a tanácsot, hogy lehetőleg méltányos vételár elérése iránt a tárgyalásokat indítsa meg, s azok eredményéről tegyen jelentést.

Máthé Jánosné szül. Weisz Terézt a képviselőtestület a városi szegények házába ingyen lakás és élelemre befogadni rendeli.

Végül a közrend és köztisztasági új szabályrendelet tervzetnek a 72. §-tól végig terjedő része tárgyalván, az esekélyebb jelentőségű módosításokkal egészen el is fogadtatott és határozatba ment, hogy a javaslat az elene notán emelhető észrevételek megtétele céljából 30 napi közzemlére a városi kiadóhivatalba kitétetik.

Ezzel a közgyűlést az elnök berekesztettnek nyilvánította.

Közönség köréből*)

Nyilvános köszönet Grasselli Miklós urnak.

Jánosi közönség gazdaközönsége mélyen érzett halálának kíván kifejezést adni, midőn Grasselli Miklós urnak több rendbeli szellemes, alapos készletre valló s minden józannal ítélő embert meggyőző, előadásaiért a nyilvánosság előtt is köszönetet mond. Dícsékedéssel teszünk bizonyosságot arról, hogy mindabból, mit a földművelés, állattenyésztés és állatvédelemre vonatkozólag előttünk elmondott, felette sokat tanultunk. Világosságot gyújtott lelkünk előtt sok oly kérdésben, hol ekkoráig csak tapogatóztunk: felbresztette bennünk a folytonos haladás utáni vágyat. Biztosíthatjuk egyszersmind a felől,

*) E rovatban közérdekű felszólalásokat díjtalanul közlünk.

„Real-írny“ meg a „human“
Egymással irtó harezba fog.

Az éltető „gyakorlat“ im
Fakaszt üde, új életet,
S lépten-nyomon legyűri már
A szürke, vak „elméletet“,
S testünkről is hisszük ma már,
Hogy izmait növelni kell,
Mert lelkünk is egy tón halad
A hús, a esont erőivel.

Bizony, bizony föltámadott!
Ez mind, ez mind csak arra jel,
Az eszmemag, mit ő vetett,
Gyümölestelen nem hullt el.
S ámbár van még nem egy, amely
Még mindig megváltásra vár:
Méltoán ültél ünnepet
Nevének, vén világ, ma már.

Bizony, bizony föltámadott! . . .
S így kél életre ami jó.
Bár szürtek közt, de révbé jut
Lassan, csöndben minden hajó.
Igy jut bizonnyal révbé majd
Minden derék, jogos remény,
Czélját így éri vándor is,
Ámbár az út rögös, kemény.

Igy éri czélját majd az is,
Mely a hajók közt legkisebb,
S melynek lakóit vérezőn
Borítja már ezernyi seb!
Ti, akik nemzedékeket
Tápláltok, szűtök vérvél,
Magyar tanítók biztatok:
Időtöknek már jöni kell!

Józsa Antal.

hogy míg egyrészt legkedvesebb emlékeink közé sorozzuk azon órákat, miket körültekintően, addig egyszersmind igyekeznünk hasznát venni jóakaratu tanácsai és utasításainak. Semmit sem ohajtunk inkább, mint azt, hogy e reformszöveggel gazdag ifju tanár találon tehetségei és lelkesedésének megfelelő munkatért és melót jutalmat. A gazdaközönség érdekében pedig ohajtjuk, hogy vajha mennél több ily hivatott apostola lenne széles e hazában a földművelés tudományának.

Jánosi, 1892. ápril hó 2-án.

Jánosi közönség gazdaközönsége.

Helybeli hírek.

Runyay Józsefnek, a csak nemrég előléptetett s Besztercebányára áthelyezett IV. oszt. adótisztnek megengedte a pénzügyminiszter, hogy időközben változott családi körülmények miatt továbbra is a rimaszombati kir. adóhivatalnál maradhasson.

— **Allamsegély.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter a rimaszombati iparostanoncziskola számára, 230 frt államsegélyt engedélyezett az 1891/92-ik tanévre.

Koszoru helyett — kenyér. Dr. Bernát István — lapunk kiadótlajdonosa — azon koszoru helyett, melyet néhai nagybátyja Dapsy Vilmos ravatalára a közszokások szerint helyezni kellett volna, — a koszoru árát 10 forintot Szabó György polgármesternek küldötte be a városi szegények között leendő kiosztás végett. A polgármester a felkérésnek eleget is tett, s a tíz forintot a város tíz szegény lakója között osztotta ki. A luxus mai túlzásai között jól esik feljegyeznünk az ily esetet, midőn a rokoni kegyeletet egészen helyes alakban látjuk alkalmazni.

Halálozás. Endrődy Istvánné szül. Tóth Zsuzsanna rimaszombati derék polgárnő a mult hó 27-én jobblétre szenderült. Temetése március 29-én ment végbé a polgárság nagy részvete mellett. Nyugodjék békével!

△ Izgatottságot keltő mende-monda keletkezett városunkban a mult hét végén, mely alkalommal szolgálhatott volna arra, hogy két családnak életét hosszú időn át megkeserítse. Az eset röviden a következő: K a c h n i e s S á n d o r főgymnáziumi tanuló a mult hét elején, kedden délután rosszul lett, orrán száján megindult a vér, melyet az orvosoknak nem sikerült elállítani. A gyermek pénteken reggelre meghalt. A haláleset után azonnal megindult a mende-monda, hogy a fiu betegsége és halála egy még szombaton délelőtti verés következménye volna — s a kevésbé tájékozott közvélemény a főgymnázium első osztályának tanárát R. Vozáry Gyulát kárhóztatta az esetért. A mélyen lesújtott apa — egy breznóbányai tanító — fájdalommal hűvén, már azon a ponton volt, hogy jelentést tegyen a királyi ügyészségnek, ezt azonban megakadályozta az ártatlanul rossz hírbe kevert tanár, sürgős törvényszéki vizsgálatot kérve a tiszta igazság felderítésére. A szombaton délután megejtett törvényszéki boncolás alkalmával azonban kétségbevonhatlanul kiderült, hogy a fiu hastiphusban halt el, sőt szülőinek határozott nyilatkozata szerint e betegségből már három év előtt is alig volt megmenthető. Ez maga a száraz tényállás, melyből az a legérthetlenebb, hogy miért kellett némelyeknek a szerencsétlen tanuló halálát az iskolai fegyelem önfejlőleg combált gyakorlásával összeköttetésbe hozni? Holott a kellemetlen mende-mondát, már az a körülmény is megszüntethette volna, hogy a beteg gyermek kezelő orvosa már a törvényes boncolás megejtése előtt hiteles bizonyítványt állítottak ki arról, hogy a fiu minő betegségben halt el. A feltűnést keltő esetet méltán lehet sajnálni úgy az érdeklők egének megzavart nyugalma, mint a gymnázium megtámadott jó hírneve érdekében is, mert a lavinaszerűleg megindult hírek elnémitására, kivált kevésbé művelt egének előtt azok, kik a mende-monda első megindítóit és terjesztőit voltak, aligha fognak birni kellő bátorsággal.

△ Szomorú kirakat. Ez idő szerint széles Magyarországon mindenfelé az árvamegyei inségsek felszegelésére irányulnak a nemes szívű törekvések. Természetes, hogy a jótékonyág érzete első sorban azoknál nyilvánul, kik legközelebb állanak ahoz, hogy a nyomoruságot ismerjék. Innen van az, hogy az adakozók névsorában tulnyomó részben olyanokat találunk, a kik azért, hogy a nyomort enyhítsék, szűkebbre szorítják igényeiket s kisebb dolgokban maguk is nélkülöznek. Közelebről a gömörmegeyi muzeum részére egy árvamegyei kenyér érkezett, mely zablisztból, fűrészporból és szeszkából van összekeverve. Nálunk még a kutyák is megennék meg. S az a felvidéki szegény tót nép evvel tengeti életét. Fábry János gym. tanárnak az a jó gondolata támadt, hogy ezt a valóban undort keltő eledelt közzemlére kitegye. Így került az árvai tótkenyér a Stechl Kálmán üzleti kirakának norinbergi disznó árui közé a fényes tárgyaknak legbeszédesebb ellentétéül. A járó kelők megbámulják s hitetlenül rázzák meg fejüket, mindha azt mondanák, hogy a mai viszonyok között ekkora nyomor lehetetlen. De felébred szívők jó érzelmé is, zsebökbe nyulnak s a szánalom lassankint megtölti fillérekkel azt a perselyt, mely a szomorú kirakat előtt fityeg. „Adjatok, adjatok, a mit Isten adott!“ Ezt mondja az a szécska kenyér — s a szegény nép a szótátot megérti . . .

Vármegyei újdonságok.

○ **Hymen.** Hanvay Mariska kisasszonyt, Hanvay Zoltán, hanvai földbirtokos, megyénk kitűnőségének bájos leányát eljegyezte Széki István okleveles tanár, Székely Péter tiszai-igari földbirtokos s több ízben országgyűlési képviselő szakképzett fia.

△ **Szentiványi Árpádnét.** kinek haláláról lapunk mult számában emlékeztünk meg, folyó hó 1-én d. u. 2 óraker helyezett örök nyugalomra a felfalási családi sírboltban. Az általános érzett részvét a gyászszertartáson is impozáns módon nyilvánult: a koporsót szebbnél-szebb koszorú borították el s a gyászkeretben megyénk előkelő közönségének nagy része őszinte fájdalommal vett részt. A temetési szertartást Hegyessy esperes-plebános végezte, a sír felett pedig a gyászoló család kívánságára Terray Gyula ág. ev. főesperes mondott megbátó imát.

* * **A gazdasági egyesületek** országos szövetsége folyó hó 4-én a fővárosban tartott nagygyűlésén Dr. Bernát Istvánt, lapunk tulajdonosát és Farkas Ábrahámot végrehajtó-bizottságának tagjává választotta.

— **Allamsegélyek.** A közoktatásügyi kormány a már említettek kivül még a következő iparostanoncziskolának utalványozott államsegélyt: a chisnyóvizinek 100 frtot, a nagyróceinek 220 frtot, a tornallyainak 160 forintot.

Vasuti új menetrend. Május 1-én új menetrend lép életbe, mely az utazó közönségre — legalább megyénkben — nagy előnnyel fog birni a mai felett. Így a hozzáink legközelebb eső tiszolczi vonalra vonatkozólag ugy értesülünk, hogy Feledről Tiszolcra délelőtt 8 ó. 7 pkor, 11 ó. 40 pkor délután 4 ó. 55 pkor lehet indulni, visszafelé pedig Tiszolcra délelőtt 5 ó. 10 pkor, délután 1 ó. 2 pkor. A rimaszombati délelőtti 1/2-11-es személyvonat mint vegyes vonat fog 10 ó. 40 pkor indulni.

— **A nagyrócei középkereskedelmi iskola** igazgatósága ez idén a növendékek számára több tanulmányi kirándulást rendez, melyek elseje mult hó 29-én ment végbé. A kitűzött czél ezuttal a Heinzelmann-féle chisnyóvízi vasművek megtekintése volt. A kiránduló társaság kalauzolását a vasműtelepen Hamrák J. kohómérnök és vegyész vállalta el és a két órai szemle folyamán az ifjuság bőséges tapasztalatokat szerezhetett a buzgó kalauz népszerű előadása nyomán. Időközben gazdag uzsonna készült a kitért ifjuság számára, melynek végzetével a társaság Nagy-Róceére visszatért.

A tiszolczi Comenius-ünnep mint újabb értesülünk, Daxner Iván nem tartott beszédet, hanem egy ez „ünnepély“-hez méltó prófótól szavalt el nagy „hatás“-sal. — Klementisz G. azonban többi kollegáival valóban énekelte a kis gyermekeket, nem tudjuk miként fér ez össze a tanító hivatással s egyáltalában miként fér ez össze az „oroszmintyánk“os ünnep Klementisz tanítóvá lett megválasztása alkalmával adott „hazafias nyilatkozatával“? Ugy látszik egy idő óta „igazi tótjaink“, mint ok magokat nevezni szeretik, minden alkalmat felhasználnak a tüzetésre, ott volt a közelmúltban Bakulinyi temetése, most ismét a Comenius ünnepély. Mindkét helyen kisebb nagyobb mérvben a közpályán vagy nyilvános téren működő egének vettek részt. Ezek szereplésére, szereplésük kellő méltatására még visszatérünk, igyekeznünk fogunk arra, hogy őket a maguk valóságában mutassuk be.

△ **Adomány a Tompa-szobor javára.** Azon alkalomból, hogy dr. Spitzer uradalmi orvos Bécsbe költözött, kokovai barátai és ismerősei búcsuestélyt rendeztek, mikor is a lelkesült hangulatban levő mulatozók a Tompa-szobor javára 4 frt 50 krt gyűjtöttek. Ez összeget Jókovi Emil tanító lapunk szerkesztőségéhez küldötte be, mi pedig átszámraztattuk a Tompa-szobor pénztárába.

△ **Nemmagyarosítás.** Migalecz Pál rimabrézói lakos, kinek nevét a nyustvai papválasztás alkalmával kitért pánszláv mozgalom idejében mint egyik nem épen magyar irányu agitátorét sürűen emlegették a lapok, — mint a Budapesti közlöny ápril 5-iki száma közli, belügyminiszteri engedéllyel vezetéknevét „Nagy“-ra változtatta át.

△ **Öngyilkosság.** Lengyel László, harmadzi földbirtokos folyó hó 2-án forgópisztolyal szíven lötte magát s rögtön meghalt. A megyszerte nagy feltűnést keltett öngyilkosság oka teljesen ismeretlen.

— **Uj vasut.** Neumann Rafáel budapesti vállalkozó által épített Pelsűez-nagyszlabosi ipar-vasu közüzgati bejárása folyó hó 21-én veszi kezdetét Pelsűezön. Miniszteri biztosul Lakatos Aladár van kinevezve.

△ **Tűzvesz** dühöngött f. hó 3-án d. u. 4—5 óraker Susa megyékubeti községben, s a faluháza jőformán tövig legett. A szerencsétlenségben még szerencsésnek mondható, hogy a tűzvesz alatt felkerekedett szél miatt még nagyobb áldozatokat nem szedett a romboló vész, s különösen, hogy a koresmaépület is a lángok martaléka nem lett, egyenesen a Brones István ottani földbirtokos érdeme, kinek mintaszerű gazdasága minden szükségességgel el lévén látva, a vész logkritikusabb perzeiben küldte segítségül kitűnő szerkezetű vízfeszkendőjét, melynek segítségével aztán sikerült is a tüzet lokalizálni. — Tudósítónk szerint a tüzet gyermekek gondatlansága okozta. — Jolsva-Taploezán e hó 1-én 11—12 óraker éjjel az Andrásik János háza kigyulladt. A tűz oly rohamosau terjedt, hogy mielőtt az ijedt, álmukból fölzavart lakosok az oltáshoz fogtak volna, miris több ház állott lángban s néhány óra mulva 15 ház melléképületeivel együtt lett a tűz martaléka. 15 sertes és néhány szarvasmarha is odaégett. Emberéletben nem esett kár. A tűz, mint határozottan tudják, gyújtogatásból eredt, a tettest azonban, kinek kilétét képzelik, még ez ideig nem fogták el.

× **Öngyilkossági kísérlet.** Tiszolcra folyó hó 2-án egy jobb sorsra méltó esinos fiatal ember öngyilkosságot kísérelt meg. Lopejszky Károly 27 éves kereskedőségél Kokován volt egy vegyeskereskedésben alkalmazva, s mint lelkiismeretes, derék üzletember sok buzgalommal vitte az üzlet érdekeit, s ügyességével főnöke megelégedését kiérdemelni igyekezett. Szerencsétlenségére megismerkedett a főnökénél lakó szemre való dajkával, s a bizalmas ismeretség, — hisz többnyire így szokott lenni — csakhamar belső szemelvi viszonyára fejlődött, mely azonban az idealismus határain valószínűleg tulterjedt. A főnök nyomára jött a viszonynak, s a dajkának is meg a segédnek is kiadta az utat. E fölött való elkésereedésében Lopejszky Károly folyó hó 1-én szüleihez — Tiszolcra — menve, 2-án mellbe lötte magát. Így adja elő az esetet maga a sérült, kiben még eddig nem sok kárt tett a 7 mm-es kaliberű revolverből kilőtt golyó, mely nemesebb szerveket nem sértett. — A sérült fiatal embert a helybeli közkórházban, hová mindjárt beszállították — vették gondos ápolás alá.

Uj üvegyár. Kokován, a gróf Forgách uradalom egy nagyszerűen berendezett üveghutát épített s rendezett be a modern ipar minden követelményei szerint. Az üveghuta nagy ünnepélyvel lett megnyitva, a grófi család, Glos Barna az új igazgató, az egész tisztviselői s technikai művezetők s munkások jelenlétében; Molnár József ügyvéd, mint uradalmi ügyész, akitől a vállalat alapeszméje kiindult, egy hatásos beszédben esetelte a vállalat jelentőségét s hivatását a magyar ipar terén, ama reményének adva kifejezést, hogy a gyár által különösen gyártott üvegtáblák a versenyt a külföldi cikkekkel fel fogják venni; buzdítja mindnyájukat az ép oly gazdaságilag hasznos, mint hazafias czél ápolására. — Harsány éljenektől viszhangzóttak a kokovai hegyek. — Isten áldja meg a tisztos ipart.

A helybeli ág. ev. egyház értesítőjében közli Glauf Pál főesperes az egyház összes viszonyait. A lélekszám 1932. A jótékonyági rovat a számos adakozók neveit sorolja fel. Az aranykönyv az egyház örökös tagjait nevezi meg. A filléregylet tőkéje 791-95 kr. A múlt év eseményei közül kimagasló az alkotmányozó zsinat megalakulásának bejelentése s a kerület ama ténykedése, hogy megdicsőült Czékus István püspök hamvai fölé sír-emléket állít, nevére alapítványt létesít. Az egyház múlt évi kiadása 2736-89 kr, számadását 147-68 kr. többlettel zárja be. Kiemeljük azt, hogy a templomot belsőleg újítani s az udvarral együtt alagsóvezéni fogják. — Bizonybizonny itt az ideje, mert a templom nedves s egészség-telen volta igen sokakat tartott vissza az isteni tisztele-tektről. Aldás kísérje a nemes egyház buzgó hiveit.

Az általános tanító-egyesület évkönyve az 1890—1891. t. évről, szerkesztette Czékora István. A járáskörök dicséretes buzgóságát s munkásságát fejtették ki gyűléseiken. A központi választmány két ülésben intézte el teendőit. Az évi közgyűlés Putnokon, augusztus hó 25. és 26-án tartott meg. A gyűlés kimagaslóbb pontjai voltak: Elnöki megnyitó beszéd. Halasi Jenő felolvasása a következő czímtételtől: „Melyek azon nevezetesebb történeti mozzanatok, a melyeket népiskoláinkban részlete-ebben és alaposabban kell tanítanunk, hogy a történelmi oktatás ezúljainak minél jobban megfelelhessünk?“ Törkölly József jelentése a „Magyarországi tanítók országos bizottságának Budapestben tartott nagy-gyűléséről.“ Nagy Lajos indítványa egy „Gömörmegyei Tanügyi Közlöny“ tárgyában. Törkölly József értekezése a „Tanítói pragmatika“-ról. Az egyet vagyon 921 frt, hátralék 412 frt. A tanítói országos árvaláh javára 555-77 kr. küldetett fel. Az „Eötvös-alap“ idej maradványa 1500 kr. Az egyesület tagjainak száma 216. A jövő nagygyűlés Jols-ván tartatik meg.

Piaczi árak

Rimaszombatban, 1892. évi április hó 2-án tartott heti-vásáron:

	Métermázsánként	Hektoliterenként
Tiszta buza	9.40—9.30	7.10—6.76
Feles buza	8.70—8.50	6.00—5.80
Rozs	8.70—8.50	6.00—5.80
Arpa	6.00—5.70	4.55—3.55
Zab	5.80—5.00	2.40—2.05
Kukoricza	6.00—5.80	4.50—4.20
Bukkony	0.00—0.00	5.00—3.50
Krumpli	0.00—0.00	2.25—2.00
Köles	0.00—0.00	0.00—0.00
Széna kötve	2.60—0.00	0.00—0.00
Takarmány szalma	1.60—0.00	0.00—0.00
Alom-szalma	0.80—0.00	0.00—0.00
Zsúpszalma	2.00—0.00	0.00—0.00

Felelős szerkesztő: **Lőrinczy György.**
Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernát István.**

Nagán-hirdetések.

Hirdetmény.

Van szerencsém a t. földbirtokosoknak, építömeste-eknek, polgároknak és gazdálkodóknak tisztelettel tudomásra hozni, miszerint az itt helyben 8 év óta fenn-álló faüzletemet most tetemesen nagyobbitom, úgy, hogy bármily nagy szükségletnek és igényeknek megfelelhettek.

Legjobb hírvételező cégekkel fennálló szemé-lyes összeköttetésem, valamint saját termeléseim folytán azon szerencsés helyzetben vagyok, hogy úgy az építés-hez, valamint az asztalos iparhoz és a gazdaság minden ágához szükségelt faanyagokból igen nagy választékú és kiváló mennyiségű raktárt tartok s az árak tekintetében **bármely hasonemű céggel, egy mint eddig is, sikeresen versenyezhetek.**

A midőn a cézemet b. vevőimnek újolag figyel-mébe ajánlom, egyuttal azon reménynek adok kifejezést, hogy a nagyközönség részéről úgy mint eddig is, minél gyakoribb megrendelésekkel fog megtisztelni, biztosítva vevőimet, hogy a megrendeléseket a legutányosabban és a legnagyobb előzékenységgel fogom eszközölni. Eddigi pártfogásukat megköszönve, magamat a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlván, maradok tisztelettel

Rimaszombat, 1892. márczius hó 30-án.

Kohn Albert.

Fekete köszén nagyban és kicsiben elárulítás.

Hirdetmény.

Tisztelettel alulírott ezennel bátorodom a n. é. közönség tudomására hozni, hogy Rimaszombatban (Kossuth-utca 10. sz. a.) letelepedtem és úgy itt, mint a környékbeli vidéken mindennemű

szobafestészeti és mázó munkák

elkészítésére ajánlkozom a legjutányosabb árak, gyors és tartós kivitel biztosítása mellett.

Több évi gyakorlatomra támaszkodva, egész igye-kezetem odairányuland, hogy a legújabb, legdiva-tosabb, és izlésteljes minták segítségével, valamint kellemes és élénk színezés érvényesítésével becses megbízóim meglegedését kivihassam.

Magamat a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlván, maradok kiváló tisztelettel

Kukla István, szobafestő és mázó.

Hirdetmény.

A néhai **Marikovszky Józsefné** hagyatékához tartozó arany, ezüst és ruhaneműekből álló ingó-ságoknak önkéntes árverés utáni eladása Rimaszombat város árvaszékeknél 295-892. számú határozatával elren-deltetvén, határidőül folyó év **április hava 23-ik napjának délután 9 órája** városunk közházá-hoz kiűzetik; a hagyatékul felvett ingóságokra netán tulajdoni jogot tartók felhivatnak, hogy ebbeli igényüket igazolván, az árverés kezdetéig az alulírottal érvényesítsék.

Rimaszombat, 1892. ápril 2.

Id. Süteő István, árvsz. kiküldött.

Az első rimavölgyi mezőgazdasági hitelszövet-kezet Varbócon, 1891. évi zárszámadása és mérége:

A bevétel és a kiadás megnevezése.

Bevétel:	
1. Felvett kölcsön	4502 frt — kr.
2. Üzletrészben	2100 frt — kr.
3. Kamatokból	301 frt 46 kr.
4. Jutalék	95 frt 47 kr.
Összesen	6996 frt 93 kr.
Kiadás:	
5. Visszafizetett kölcsön	2600 frt — kr.
6. Adott kölcsön a tagoknál	4090 frt 83 kr.
7. Egy üzletrész visszafizetése	50 frt — kr.
8. Kamatra	58 frt 22 kr.
9. Beruházásokra	117 frt 21 kr.
Összesen	6919 frt 26 kr.
A bevétel tesz	6996 frt 93 kr.
A kiadás tesz	6916 frt 26 kr.
E szerint készpénz	80 frt 67 kr.

Varbóc, 1892. február 15-én.

Dantsek Mihály,
elnök.

Lehoczky György,
pénztárnok.

MÉRLEG.

A cselekvő és a szervenő vagyon megnevezése.

Cselekvő vagyon:	
1. Készpénz az év végén	80 frt 67 kr.
2. Követelés a tagoknál	4090 frt 83 kr.
3. 1 darab üzletrész visszafizetése	50 frt — kr.
Összesen	4221 frt 50 kr.
Szervenő vagyon:	
4. Tulajdonképen vett kölcsön	1900 frt — kr.
5. Üzletrészek	2050 frt — kr.
Összesen	3950 frt — kr.
Cselekvő vagyon	4221 frt 50 kr.
Szervenő vagyon	3950 frt — kr.

1891-ben a hitelszövetkezet nyert . . . 271 frt 50 kr.

Varbóc, 1892. február 15.

Dantsek Mihály,
elnök.

Lehoczky György,
pénztárnok.

Mérleg ellenőrzése:

Vegyes bevétel a számadás lezárásával	457 frt 03 kr.
Vegyes kiadás a számadás lezárásával	185 frt 53 kr.
E szerint a nyereség mint fennebb	271 frt 50 kr.

Mintán a zárszámadás és mérleg gondosan átvizs-gáltatott és arról a felvett jegyzőkönyv szerint egyelőre megállapított:

A) A bevétel volt 1891-ben	6996 frt 93 kr.
A kiadás volt 1891-ben	6916 frt 26 kr.

Készpénz maradvány . . . 80 frt 67 kr.

B) A mérlegben a cselekvő vagyon	4221 frt 50 kr.
A mérlegben a szervenő vagyon	3950 frt — kr.

Nyereség . . . 271 frt 50 kr.

Varbóc, 1892. február 15.

Az igazgatóság:

Dantsek Mihály elnök. Szikora Márton alelnök. Balászik Pál, Fejes János, Hankó György, Karasz András, Asz-talos Márton, Kosik Mihály.

Ezen zárszámadás és mérleg a mellékelt jegyző-könyv értelmében ezennel végleg jóváhagyatik.

A felügyelőség:

Kiesiny Gusztáv elnök. Durmisz Mihály, Kelyó Mihály, Bottó Pál, Kvasz György, Sztraka Gódor János, Fejes János Albert.

Egyéb tudósítások:

A szövetkezet alapított 1891. évben.
A szövetkezet elnöke: Dantsek Mihály, okleveles gazda és birtokbérlo. — Jegyző: Pazár István, Rábó község bírója és birtokos. — Pénztárnok: Lehoczky György, mezőgazda Bakos-Török.

A tagok száma . . . 42

Kilépett . . . 1

Marad . . . 41

A legnagyobb adott kölcsön 200 frt.

A legkisebb adott kölcsön 5 frt.

Adott kölcsön után fizetett kamat 7%, jutalék 1%.

Közösen vásároltatott:	
10000 Kgr.	búza
778	szekerkenőcs
36339	korpa
6500 liter	bor
11963 Kgr.	liszt
18000	só
8731	vas
3000	mázog.
1800	petróleum

Hirdetmény.

Aggtelek község határában 600 darab juh legeltetésére alkalmas terület folyó 1892-ik évre bérbe adandó. Felvilágosítást nyújt **Szakall János** gazdatiszt Abafalán.

M. kir. állami vetőmag vizsgáló állo-más által átvizsgált arankamentes

lóhere- és luczerna,

valamint kerti-, gazdasági-, vetemény- és virágmagvak, úgy mindennemű festék, eset, kence, olaj, **szoba-padló-, kocsí- és asz-talos-máz,** továbbá a közkedveltségnek ör-vendő Sztatvini víz kapható Rimaszombatban

Lovniczky József

fűszer-, festék- és magkereskedésben.

Hirdetmény.

632. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **m. kir. kincstár** végrehajthatónak **Varga István** végre-hajtatást szervenő elleni 50 frt 34 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtatási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Hosszuszó községben fekvő a hosszuszói 52. sz. jtkvben Varga István jogán Varga And-rás János, kisk. Varga István és Miklós nevén álló A. 1--17. sorsz. alatti ingatlanokra, 78. számú házra az ár-verést 368 friban elrendelte, és hogy a fennebb megje-lölt ingatlanok az **1892. évi május hó 21-ik napján** d. e. 10 órákor Hosszuszó községben a község házánál meg-tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok bees-arának 10%-át vagyis 36 frt 80 krt készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX-ik törvény ezikk 42-dik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-ik évi no-venber hó 1-én 3333-ik szám alatt kelt igazság-ügyminiszteri rendelet 8-dik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban: a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. törvény-ezikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabálysze-rű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1892. február hó 9. napján.
A rimaszombati kir. törvszék, mint telekkönyvi hatóság.
Aldorffer, kir. törvényszéki bíró.

Köszén-kátrány

legjobb minőségű szer fedéllemezek, zsinde-lytetők, fakerítések és eserépszindelyek bemá-zolására, valamint szőlőkaróknak phyllok-zera ellen való óvszerül is szolgál, 100 kilogram-monként — helyben a gyárban — 4 frtjával számítva, ajánlja a

niskolezi légszeszgyár.

Hirdetmény.

624. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **m. kir. kincstár** végrehajthatónak **Loesány Mihály** végre-hajtatást szervenő elleni 6 frt 71 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtatási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Jéne községben fekvő a jénei 42. sz. jtkvben foglalt Loesány Mihály nevén álló A. I. 133. sz. jtk. 17. sz. házra 185 frt A. II. 41. 115/a. 142. 463/a. hrsz. az árverést 160 friban ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1892-ik évi május hó 24-ik napján** d. e. 10 órákor Jéne községben a bíró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok bees-arának 10%-át vagyis A. I. alatti birtokra 18 frt 50 krt, A. II. alatti birtokra 16 forintot készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX-ik törvény ezikk 42-dik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-ik évi no-venber hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügymi-niszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapir-ban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-ez. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszol-gáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1892. február hó 9. napján.
A rimaszombati kir. törvszék, mint telekkönyvi hatóság.
Aldorffer, kir. törvényszéki bíró.

Bécs, 1873. Érdem-érem.	Budapest, 1885. Nagy díszoklevél	Zágráb, 1891. Díszoklevél.	Eszék, 1889. Díszoklevél	N.-Palánkán 887. Arany-érem.	London, 1878. Díszoklevél
----------------------------	-------------------------------------	-------------------------------	-----------------------------	---------------------------------	------------------------------

CSIK JÓZSEF

7-38

es. és kir. kizárólag. szabadalm.

első szerémi portland-cement és vízhatlan mészgyár

BECCSINBAN.

Központi iroda és raktár: BUDAPESTEN, V. ker. Rudolf-rakpart 8. szám.
Ajánlja a t. építész és építömester urak, építkezési vállalatok, földbirtokosok, községi és egyházi előjárás-gok, valamint a n. é. építő-közönség figyelmébe saját gyártmányu

Portland-cement és vízhatlan meszet

melyek mindenkor egyenlő jó minőségben szállítanak. — Árjegyzékek s magyarázat kívánatra készséggel megküldetik.

Páris, 1867. Bronz érem.	Kecskemét, 1872. Ezüst érem.	Ujvidék 1875. Arany érem.	Szeged, 1878. Érdem-érem	Triezt, 1883. Arany érem.
-----------------------------	---------------------------------	------------------------------	-----------------------------	------------------------------

Első magyar általános biztosító-társaság Budapest.

I. FÜZET. SZÁMLITRANVY- és JÉGBIZTOSÍTÁSI FÜZET. Bevételek. Vaqyon. Merleg-számla 1891. december 31-én. T e h e r.

I. Füzéltizosítás.

	Forint	kr	Forint	kr
Kifizetett károk a viszontbiztosított rész levo- nása után	1520605	81		
Függedlen maradt károk tartaléka	127786	98		
Szerzési költségek a viszontbiztosított rész után bevétel levonásával	302436	42		
Bevételek a díjlevonással	1039639	84		
Postabérek	49174	45		
Adakozások közhasznú célokra.	700	—		
A tűzbiztosítási fizetlet terhébe igazgatási költségek	331474	60		
Behajthatlan követelések letétele	7584	22		
A következő évek készpénz-díjtartaléka a vi- szontbiztosított rész levonása után es min- den megterhelés nélkül	1763217	98	4206350	30

II. Szállítmány-biztosítás.

	Forint	kr	Forint	kr
Kifizetett károk a viszontbiztosított rész le- vonásával	55534	92		
Függedlen maradt károk tartaléka	11420	90		
Szerzési költségek	24321	28		
A szállítvány-biztosítási fizetlet terhébe igaz- gatási költségek	9042	38		
A következő évek díjtartaléka viszontbizto- sított rész levonásával	18375	86	118695	34

III. Jégbiztosítás.

	Forint	kr	Forint	kr
Viszontbiztosítások és törlesztések	379870	32		
Kifizetett károk a viszontbiztosított rész le- vonásával	1805806	99		
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiz- tosítások után bevétel levonása után	234131	72		
Behajthatlan követelések letétele	1216	71		
1891. évi nyeresemény			2421023	74
			439430	04
			7206101	42

Kiadások.

Huszonkilenczedik évi zárászámla 1891. január 1-től december 31-ig.

I. ÉLETBIZTOSÍTÁSI FÜZET.

Bevételek.

Vaqyon.

Merleg-számla 1891. december 31-én.

T e h e r.

	Forint	kr	Forint	kr
Törlesztett követvények díja	140043	85		
Viszontbiztosított követvények	227938	54		
Hátleletek után kifizetett karösszeg	701886	78		
Lejáró kiadásra felkötött	492276	10		
Kiházasítási biztositásoknál haláleset követ- kezélen díjvisszatérítés	108322	07		
Függedlen lévő károk tartaléka	211721	27		
Extraktókat	30322	90		
Viszontbiztosítási díjak	57521	98		
Bélygeket	47030	12		
Iródi bére, postadíjak, nyomtatványok, uti- és egyéb költségek	122932	35		
Tiszti fizetések	53283	53		
Jóvádelmi adóért	7399	58		
Orvosi díjakért	20821	45		
Szerzési és díjbehajtatási költségek	176308	79		
Behajthatlan tartozások letétele	5213	21		
Díjtartalék ez év végén			2403022	52
			1639775	47
1891. évi nyeresemény			342996	32
			1944373	56

I. Tűzbiztosítás.

	Forint	kr	Forint	kr
1890. évi nyeresemény-számla: maradvány			869	81
Az 1890. évről áthozott készpénz díjtartalék a viszont- biztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül	1763127	54		
388.517.511 ft 41 krnyi kötött biztosítások után, vala- mint a folyó évben lejárt díjresztelésekből befolyt dí- jak	443.932	62		
levoyna: törlesztett díjak	622.068	65		
viszontbiztosítási díjak	986.723	69		
lejárt visszbiztosítási díjreszt- letek	2.052.724	96		
Az 1890. évben fennmaradt tartalek függőben volt károkért	2789730	47		
	175364	38	4728282	39

II. Szállítmány-biztosítás.

	Forint	kr	Forint	kr
Az 1890. évről áthozott díjtartalék	23063	65		
29.207.133 ft 28 kr kötött biztosítások után díjak	133.310	70		
levoyna törlesztett díjak	4.008	91		
viszontbiztosítási díjak	49.374	83		
Az 1890. évben fennmaradt tartalek függőben volt károkért	79836	96		
	7837	39	110738	—

III. Jégbiztosítás.

	Forint	kr	Forint	kr
Bevételek szelvények után, valamint egyéb befolyt kama- tok és árfolyam-nyereség eladott értékpapírok és ide- gen pénzünek után	1978209	20		
Társasági házak tiszta jóvádelme	327436	97		
	60565	05	388002	02
			7206101	42

IV. Egyéb bevételek.

	Forint	kr	Forint	kr
A múlt évből áthozott díjtartalék	15524212	58		
Befolyt díjak: ez évben kiállított követvények után	477822	26		
az előbbi években kiállított követvények után	2415379	34		
a biztosított tőke emelésére fordított nyeresemények	16685	76	2900887	36
Múlt évi függőben volt károk tartaléka	173196	80		
Illetékek	58321	10		
Kamatjóvádelme	778155	72		

AZ IGAZGATÓK:

Harkányi Frigyes, Lévay Henrik, Ormódy Vilmos, báró Schosberger Zsigmond, gróf Zichy Mándor.

A F E L E L Í R T A K:

Jeney Lajos, aligazgató, mint a központi könyvezés főnöke.

Kacvinszky János, elnökbiztosítási könyvvivő.

Gróf Bathány Géza, Géczey Samu, Jekelfalussy Lajos, László Zsigmond, Sztányi Izidor.

Budapest, 1892. márczius hó 17-én.

Comenius-ünnepély.

Európaszerte ünnepet ültek a múlt héten a nevelésügy bajnokai és pártolói Comeniust, a nagy nevelésügyi reformátort ünnepeleék. Comeniust, az egyszerű iskolamestert, kinek szellemi fénye 300 év múltán is megleget áraszt s bevilágítja a művelt világot.

A Gömörmezei ált. tanító-egyesület központi választmányi szintén zászlója alá gyűjté híveit s a nevelésügyért lelkesülő egyéneket; felgyújtá a kegyelet lángjait múlt hó 30-ikán a helybeli közs. fiu iskolában tartott emlékünnepeleén.

Az ünnepély zajtalan egyszerűségében magasztos, fenségében lélekemelő volt. A következőkben adjuk részleteit:

A szép számmal megjelent ünneplő közönség háromium kíséret mellett elénekelt a himnust. Ezután Groó Vilmos kir. tanácsos s tanfelügyelő lépett az emelvényre s mondta el nagy gonddal s szakértelemmel összeállított megnyitó beszédét. Esetelte azt a kort, azt a sötét háttért, melyben Comenius élt, küzdött s szenvedett; azt a kort, melyben a dogmák uralma, a gépies szótanítás, a scholasticismus volt az irányadó. Comeniust mint a reálokutatás apostolát mutatta be rövid vonásokban. Majd üdvözölve az ünneplő közönséget, megnyitotta a diszgyűlést s Törköly József egyesületi elnöknek adta át a szót, kinek meleg, előszeretettel irt tanulságos s nagyobb szabású értekezéséből adjuk a következő kivonatokat:

„Comenius Amos János — család néven Komensky — a XVII. század korszakalkotó paedagogusa, Morvaországban Nivnitz nevű városában (Magyar-Bród mellett) 1592. márczius hó 28-án született. Atyja jó módú molnár, anyja pedig istenfélő vallásos nő volt; mindketten a szabadgondolkodást hirdető esch-morvatestvérek hitfelekezeteinek voltak buzgó hívei. Az egyszerű, de vallás-erkölcsös szülők gyöngéd gondolkozása alatt növekedett Comenius egészen 10 éves koráig, ezen rövid idő alatt a szerető szülők vallásos érzelmei maradandó nyomot hagytak az ártatlan gyermek fogékony lelkében; s hihetőleg az atyai házában a szülői szeretet melegéből szívta ifju szívébe azon népboldogító magasztos elveknek esirait, melyek később egész életműködésének irányítására oly nagy befolyással voltak.”

„Azon időkornak rendszertelen iskolai és a tanítóknek az oktatásban való járatlansága kora ifjusága elején azon eszmét érelték meg agyában, hogy az eddigi sikertelen és meddő oktatási rendszeren alaposan változtatni kell; elhatározta tehát magában, hogy tanulmányainak befejezése után, munkás életét az iskolák reformálására fogja szentelni.”

„Művei leginkább esch és latin nyelven jelentek meg. Első sorban érdemel említést „Didaktika Magna”-ja, mely korszakalkotó művét 1631-ben fejezte be.”

„A „Didaktika Magna”-ban fejtegetett elvek gyakorlati érvényesítése céljából, Comenius tan- és vezérkönyveket írt. Általános elismerésben részesült 1631-ben megjelent „Janua linguarum reserata” (A nyelvek feltárt ajtaja) cz. tankönyve, mely a gyermeki értelemhez mért rövid mondatok által „nemesak a latin nyelvnek, hanem minden hasznos dologoknak ismeretere” vezet a gyermekeket. Ez az első kísérlet a realismeretben való oktatásnak a nyelvtanítással való egyesítésére. A biblia kivételével annak idejében ez az egész világon a legelterjedtebb könyv volt, mely 12 európai és több keleti nyelvre is lefordított. — Comenius számúzni akarta az iskolából a gépies elemzést; nem irtes szavakat, hanem fogalmakat óhajtott a gyermekekkel megismertetni.”

„További tanulmányozása közben belátta Comenius, hogy az anyanyelvű tudományosság alig fér a tervezett latin iskola keretébe, s hogy másrésztől szerényebb viszonyok között élő nemzetek, s felekezetek, alig állíthatnak fel a latin iskola féle akadémiákat; — annál fogva oly iskolát tervezett, mely az anyanyelven az összes tudományköröket felöleli, s némiképp az akadémiát is pótolja; — ezen iskola a „Schola pansophica” mely 10—17 éves ifjak számára.”

„Egész Európa lángol a pansophica és a jobb didaktika tanulmányozásáért, és be kell vallani, hogy ha Comenius mást nem tett volna, mint azt, hogy a szellemekbe a serkentés eme magvait hintette, eleget tett egész életére.”

„Comenius 1650. okt. 6-án Sárospatakra költözött,

hogy ott a ref. iskola reorganisatióját eszközölje. Nov. hó 24-én tartá meg beköszönő beszédét, s a hét osztályra tervezett schola pansophica „első”-„második” osztályát 1651-ben, a III at pedig 1652-ben beállítá; azonkívül könyvtárat és nyomdát létesített, kiadott több tankönyvet, s honfittasainkat a tudomány és az anyanyelv ápolására buzditá. Hogy mennyire iparkodott Comenius nemzeti érzelünkre hatni, mennyire szerette édes magyar hazánk nyelvét, arra nézve fényes tanubizonyítást tesz, Sárospatakról való eltávozásakor 1654 június havában, magyarországi tanügyi működéséről tartott beszámoló beszéde, melyben a következő lelkes szavakkal tüzelte fel hallgatóságát „a magyar nemzeti közszellem” megeremtésére: „Magyar nemzetem! oda törekedjél, hogy legyenek magyar nyelvű tankönyveid. Gazdagítsad hazádat jó és böles, ne csak latin, hanem saját anyanyelvedben irt könyvekkel is. Miért vágytok idegen iskolákra és könyvekre? Szerzetek magatoknak hazátokban gazdag aratást! Oh! kedves magyarjaim! Isten a tanum, hogy köztetek levék, egyebet nem kerestem, mint azt, ami nektek üdvös!!.” Ezen szavaiból világosan kiténik, hogy Comenius nem érdemli meg azon vádat, mely szerint ő hazánkban a latinismus terjesztője lett volna, hanem inkább a megalkotója volt a nemzeti iskolának!

Szép emléket hagyott Comenius a sárospataki iskolának az által, hogy itt irta az „Orbis Sensualium Pietus” vagy „Képes Világ” cz. könyvét, melynek magyar czíme a következő volt: „A látható világ háromféle nyelven, az az: minden derekesabb ez világon lévő dolognak és ez életben való cselekedeteknek leábrázolása és deák, német és magyar megnevezése.” E könyv számtalan kiadást ért és egyetlen tanítónak sem volna szabad könyvtárából hiányoznia.”

„Meghalt 80 éves korában 1671-ben november hó 15-én; holttestét Amsterdamból Nardenbe vitték és ott valószínűleg a pestis-járvány idejében közös sírba temették.”

„Sokat hányattott életén egy magasztos eszme vonul keresztül, nevezetesen: „Boldogítani az összes emberi nemet a nevelés által, s a nevelést eszközölni módszeres oktatás által.” Comenius nem azon paedagogusok közé tartozott, kik részletességekben megnyugszanak, s egyik vagy másik tárgyra vagy módszerre fektetnek minden szult. Ő a szó valódi értelmében egyetemességre s mindenben lehetőleg alaposra törekedett; bizonyítottá ezt „Didactica magna”-jában lerakott elővilhelten paedagogiai elvei.”

„Te jeltelen sírban nyugovó szent árnyék! . . . te megdicsőült szelleme a halhatatlannak! . . . köszönjük, hogy megjelentél szerény körünkben, s éreztetted velünk kézszeritásonak megleget!”

Napok mennek, napok jönnek! . . . a feledékenység reá borult az eseményekre, de a míg ember és ember lesz a földön, az emberi szív mindig felfog meglegetni emlékezetednél, mert benned, az emberi nem boldogságának hallhatatlan megalapítóját fogják ünnepelelni mindenha!”

Ezután Józsa Antal tanfelügyelőségi tollnok lépett az emelvényre, esengő és kellemes hanggal, nemes felfogással s nagy hatással szavaltá el a saját — lapunkban is olvasható — költői művét, alkalmi ódáját.

Mind három közreműködőnek igazán kiérdemelt lelkes éljenekkel s tapsokkal adózott a közönség. A szózat elénekklésével végződött a lelkesítő ünnepély.

* * *

Az ünnepély után választmányi gyűlés tartott, melynek főbb tárgyairól röviden számolunk be.

Az egyesületi elnök s főjegyző a múlt évben nyert megbízatásairól tesznek jelentést, melynek tudomásul vételével kapcsolatosan a közgyűlések alkalmával rendezendő tanszerkiállítások sikeres rendezése céljából fontos intézkedések tétettek.

Az egyleti pénztáros s az Eötvös-alap bizottságának elnökei teszik meg jelentéseiket. Az egyleti pénztár bevételei a hátralékokkal nem állanak arányban. E baj orvoslása végett az egyesület a megyei közigazgatáshoz fordul.

Az egyesületi könyvtár ajándék utján 5, vétel utján 4 db művel szaporodott. Szathmáry Györgyminiszteri tanácsos és Comenius műveinek megszerzése elhatározott. A járáskörök őszi gyűléseiről beérkezett jegyző-

könyvekben foglalt intézkedések részben tudomásul vétettek, részben pedig az azokban foglalt indítványok érdemleges elintézését nyertek; másrészt az azokból beterveztett munkálatok, ha esetleg közgyűlés, tárgyalás kitézetnének, arra kijelölt előadóknak kiadatnak. A választmány sérelmesnek vette, hogy egyes munkák be nem terjesztését a röcsei és tornaljai járáskörök azzal indokolják, hogy a központ több munkát feledeksen hagy, a tételeket hiányosan írja körül, holott a választmány ugy a múltban mint a jelenben mindig érdemlegesen intézte s intézi el ügyeit.

Az egyleti ügyrend revisiója, valamint egy létesítendő segélyző egyesület alapszabálytervezetének kidolgozása egy-egy bizottságnak adatik ki.

Főjegyző bemutatja Simko Endre „Gömörmezei Földrajza” című tankönyvét. A választmány örvedetes tudomásul veszi e tényét, s üdvözli a szerzőt. A tanfelügyelő indítványára, ki kifejti, mennyire hézagpótló e könyv megyénkben, hol egyes iskolák növendékei jobban ösmerik Ausztráliát mint saját fögyezője stb. A leányiskola bájos tanítónői karából pedig Geese Teréz és Melezer Mariska urhölgyek. A jó magyaros könyv által feltálat zamatos ételek s jóízű borok mellett hamarosan megereadt a felköszöntők írja. Az első toasztot Groó Vilmos kir. tanácsos tanfelügyelő mondta, poharat emelvé a tanítók jelen volt vendéginek különösen Szabó György polgármesternek egészségére. Azután Szabó György polgármester éltette a tanítókat, mint a közművelődés jelentékeny tényezőit; Józsa Antal pedig Törköly József tanító-egyesületi elnökre emelt poharat, Törköly pedig Hamaliár Károlyra, mint a nevelésügy kiváló, lelkes barátjára. Simko Endre a jelen volt néket köszöntötte fel, Törköly József igazgató pedig Setina tiszolzei jegyzőt, mint a magyar nemzeti eszme igaz hívét. Erre Setina szépen átgondolt, telpraesett beszédeben éltette a tanítókat, kívánva nekik, hogy „szeretett magyar hazánk és nemzetünk felvirágzására sokáig éljenek”. A lelkes, hazafias felköszöntőre riadó éljenzés harsant fel, mely után még több sikerült toasztot mondtak, s a jókedvű társaság egy tanulmányos és kellemesen eltöltött nap szép emlékeivel az esti órákban oszlott szét.

△ Comenius ünnep a főgymnáziumban.

A nagy paedagogus emlékezetét múlt hó 31-én a helybeli egyesült prot. főgymnáziumban is meglelték. Dél előtt 10 órakor a diszes nagy tornaesernokban összegyűlt az ifjuság az egész tanári karral s Bodor István igazgató rövid bevezető beszéde után Dr. Veres Samu tanár ismertette meg az ifjusággal a világhírű paedagogust. Lerajzolta röviden a nevelésben nyilvánuló nevelési vezéreszméket a görögöktől Comeniussig, majd a jeles férfiu reformjait ismertette s méltányolta. A sok tanulmányos bővelkedő emlékezőbeszédet az ifjuság éljenzéssel fogadta. A rövid ünnepélyt néhány szóval Bodor igazgató zárta be.

Jelmezestély Jánosiban.

Az éjszakai megyékben hónapok óta jajgató inség, mely országszerte felkölté az áldozatkész felebaráti szeretetet, nem hagyá érintetlen megyénk uri közönséget sem. Itt is megdobbantak a szívek a nyomor szavára s megnyilatkozott a könyörület.

Es a segitni kész jótékonyág létre hozta azt a fényes és ugy erkölcsi mint anyagi tekintetben sikerült jelmez-estélyt, mely márczius 28-án a jánosii iskola helyiségeiben, a megyei uri közönség legelénkebb részvéte mellett folyt le. Tisztelet és elismerés azoknak, kik az estélyt nemesak kezdeményezték, de mindent meg is tettek, hogy az eredményes legyen, s az érdemben az országlánrészt Fáy István és Török Bálint urak és családjuk részére esik; kik nemesak az előkészítő rendezést végzik nagy kitarással, de arra nézve is megtettek minden le-

T A R C Z A.

„Drága” csókok.

— *Karcolat a hölgyvilág számára.* —

Mint általában tudva van, a csók nemesak „csiklandós” valami, hanem édes is, sőt Dóczy szerint sokszor „paradiesomi gyönyör”. Nem esoda tehát, hogy a férfiak oly pazarul bánnak vele, s ahol önként nem kínálkozik, ott nyílt erőszakkal is megszerzik. Ennek ugyan „rablás” a neve, de alajában véve jogilag nem egyéb, mint meglehetősen enyhé beszámítás alá eső vétség, melyet a vádala-helyezés vajmi ritkán szokott követni.

Ellenkezőleg áll a dolog Angliában és Amerikában. Az amerikai Massachusetts államban a csók nyílt utczán hatóságilag szigoruan tiltva van Nemrég történt, hogy egy hosszal esválás után az utczán összetalálkozott fiatal házaspár érzékeny birsággal volt kénytelen megfizetni a viszontlátás alkalmával váltott csókot. Sőt egy régi, de eddig vissza nem volt hatósági rendelkezés képest még a halálbüntetést is alkalmazhatta volna ellenükben az eljárt bíró, mint az 200 évvel ezelőtt Bostonban egy hajókapitányval történt, ki huzamos távollét után fiatal feleségét meglekészekor, mely épen vasárnapra esett, az utczán gyöngéden megesókolta s ennek folytán „ünnep szentségtelenítés” miatt az akasztófára került.

Az északamerikai Kanadában nem kevésbé szigoru a törvény a nyilvános csók dolgában. Nemrég egy fiatal angol jegyesével, egy előkelő családdhoz tartozó leányval a montreali városi parkban sétálgatott. A szerelmes pár utóbb egy árnyékos padon húzódott meg, s hogy-hogy nem, elesattant az első csók. S ime, rögtön ott termett egy montreali „András bácsi” és minden szabadkozás daczára a rendőrséghez kísérté a szegény szerelmeseket, kik csak előkelő társadalmi állásuknak köszönheték, hogy 25 dollárnyi pénzbirsággal megszabadulhattak a törvény szigorától.

E tulszigor nyilván csak bizonyos esetekben van helyén, amikor tudniillik a csók férfi részéről gyakorolt kényszerítés következménye. St.-Louisban egy fiatal sportsman, ki ellenállhatlan ingert érzett a csokolózásra, a félreesőbb utczákon fiatal leánykákat addig és oly erővel csókolott, hogy szinte elvesztették eszméletüket. Ekkor felugrott kis kocsijára és tovarobogott. De végre mégis a rendőrség kezébe került és három évi fegyházzal lakolt. Hasonló eset történt New-Yorkban, azzal a különbséggel, hogy ennek hőst a közönség előbb alaposan eldöntette és ugy került a bíróság elé, mely tíz évi fegyházbüntetéssel sújtotta.

Könnyebben szabadult egy chicagói dandy: Thomson ur egy kényes esókhistoriából, melynek részletei a következők. Thomson egy barátja szép fiatal nejének a esókjára szomjazott és elég merész volt az asszonykától kérni is a esókot.

— Soha! felelé a menyecske roppant határozottan, de legkevésbé sem megsértődve.

— Semmi áron? — kérde Thomson, várakozásteljesen tekintve a fiatal asszonyra.

Mint valódi amerikai nő, az „ár” említésénél a menyecske gondolkodóba esett, s csakhamar, gyorsan eltökélve így szólt:

— Nos, nem bánom, hadd szerezzek valamint a szegényeknek. Egy esókom ötszáz dollárba kerül.

— Helyes. — viszonzá Thomson — de nálam nem lévén ennyi pénz, engedje meg, hogy elhozhassam. S rövid idő múlva csakugyan visszatért, átadta a pénzt és megkapta az ígért esókot.

Elment egyenesen az asszonyka férjéért kereste fel: — Egy szóra barátom, — szólt. — Az imént töled kölcsönvett ötszáz dollárra nem volt szükségem, e pillanatban adtam vissza ez összeget a feleségednek. Ezer köszönet.

A nő este hazatérő férjét örömsugárzó arczal fo-

gadta és épen közölni akarta vele, mily könnyedén szerzett a szükölködőknek 500 dollárt, mikor a férj megszólalt:

— Thomson ma 500 dollárt kért tőlem kölcsön, de alig egy óra múlva azt mondta, hogy nem volt szüksége rá és nekem visszaadta.

Tableau!

A dolog azonban nem maradt „nyíben”, mert az asszonyka hirtelen felláborodásában mindent tudtára adott férjének. Thomson eljárásáért a bíróság vonta felelőségre és nemesak az 500 dollárt kellett megfizetnie, hanem a kicsalt esókot külön ezer dollárja is bánta.

Viszont olykor az emberiség „szobák fele” lakol meg egy-egy ártatlannak vélt esókért. — Angolországban Alcott lord vidéki birtokán egy izben nagy vadászatot rendezett. Annak befejeztével a szép, fiatal házi asszony arra az eredeti gondolatra jött, hogy futás-versenyt rendezzen, melynél a győztes díja a szép asszony esókjá lesz. A jámbor férj nagyot nézett ugyan, de illetlennek tartotta ellenvetést tenni. A verseny végében és annak győztese a lady egyik unokafivére íetett a győzelem díját „természetben” átvenni. Időközben a házigazda hirtelen eltűnt, s csakhamar jelenté te egy szolgá, hogy a lord sürgősen ügyben Londonba utazott. A magyarázat egy távirat volt, mely a valókereset beadását adta tudtul, „mert egy lord Alcott szemhunyorítás nélkül el tud vezetni versenyen százezer font sterlinget, de nem a feleségének egy esókját.”

Még szigorúbban gondolkozott egy Sommerset herczeg. Ez ugyanis egyáltalán nem tartotta arra jogosítottnak a nőt, hogy férjét saját szántából megescókolja Midou ennek daczára második felesége, a ki nem volt oly előkelő származásu, mint az első, a mézes hetek alatt egyszer megesókolta, méltatlankodva jegyezt meg:

— Asszonyom, első feleségem született Percy herczegnő volt, de ily mevéségre volna szemelen sohasem vetemedett.

hetőt, hogy az összeseregő közönség szíves vendéglátásban ne szenvedjen hiányt. Nyitva is volt minden uri ház kapuja s ide is, oda is elég vendég jutott. S míg a vendéglátó házaknál a társaságok gyülekeztek s mulattak, az óra 9-et ütött, s a pénzárk argusai: Szentmiklóssy Gyula és Lenkey István urak már-már aggódni kezdtek, vajjon nem maguknak gyújtották-e meg a csillárokat, s nem nekik kell-e majd letánczolniok az egész tánczrendet? Sőt Fáraó népe -- az egri nevet vívott -- jános banda is aggódva nézte a vonót, vajjon lesz-e alkalma gyantázni vagy sem? Tóth Pál is félve szemlélgette pezsgős batteriát s finomra vágott sonkaszeleteit, szinte beszélgetett hozzájuk: ugyan edes jószágaim elfogytak-e a mai estén, Göthe visszaküldhetek benneteket kít Kassára, kít Torleynek? -- Kilencz óra után azonban jótékony és sokat ígérő mozgás támadt, robotgok a vendéghozó koscsik, suhogtak a búhajós szép látványt nyújtó jelmezek s a Lenkey István felügyelete alatt izléssel diszített egyik teremben megkezdődött a csárdás elean magyaros jókedvvel, a melyet csak a hatvanas évek elején lehetett tapasztalni. -- Ifja tüzzel, örege 24 év hevével áldozott Terpsichore istenasszonyoknak.

S vajjon hogyan fogna tüzet a szív, lángot a lélek, midőn oly esábos látvány gyönyörködte a szemét, hogy őh halandó azt hiszed, leszállt az Olympus a földre minden kegyes isten-asszonyával együtt; hogyan ragyogna a férfi szem, midőn a legszebb női szemek csillag- és gyémánt-fényvel esilognak, s hogyan mosolygna minden férfi arc, midőn a legszebb arcokról a legkedvesebb mosoly derül, s midőn a kedv a beszédés ajkakra ül még csak az kell, hogy a cigány megluzza vonóját, s a kedély a tagokba szállva, olyan csárdás táncz keletkezik, hogy Kárpátoktól Adriáig nem járták még soha szebben.

S midőn az első csárdás elmúlik s a párok sétára kelnek, mily esábos látvány a szemnek mennyi variációja a felhaláló kedves női szellemek.

Im itt vonul egy gratiós magyar uri nő, Fáy Istvánné ő nga, a magyar viselet minden fényével, méltóságával, eleganciájával, hogy Zrínyi Ilona, Rozgonyi Czeezília s a Murányi Venus jut eszünkbe.

Nyomába látom Margarethát, Máriássy Lászlóné ő ngát, Göthe ideális poesisének e legszebb kinyomatát. Azt a szende Margarethát láttuk, ki a templomból kilépve, menybeli szépségével Faustot oly örjögövé teszi, hogy az ördögökkel köt czimboraságot.

Amily találó volt a jelmez, époly találó az alak s megjelenés.

S hogy olympusi gondolataimnak is volt alapja, látok egy görög istennőt -- Kubinyi Bertalanné ő nga, ki szép volt mint Venus, kedves mint Psyhé s fenázés mint Apollo. Melyik volt tulajdonkép, ki tudná megmondani, mondjuk, mind a három együtt.

S ha mellette egy délzeg csikós lépdelt, ez mit sem változtatott a helyzeten, legfeljebb mutatja, hogy még a csikósok is lelkesülnek az isteniért. Ahol pedig esikés van, van paraszt menyecske is, mert hát bizony mégis jobban pászolnak össze, mint az istennővel. S mivel sok csikós volt, sok paraszt menyecske s leányka is volt.

Szentmiklóssy Kálmánné ő nga járt elől, anny kedvességgel, hogy minden úri kabát paraszt ruhára áhított.

De hej-haj!

„Piros kendő lobogása,
Szép asszonynak mosolygása
Tett engem rabjává!...”

Ezt énekelhette, aki meglátta a másik szép paraszt menyecskét, Bánay Ferenczné ő ngát.

De hogy ne csak a menyecskére kaesintó agglégények, hanem a jóraváló házasulandók is kielégítve legyenek, volt három kedves s elragadó paraszt leányka is, Glos Vilma, Madarassy Ilona, és Glos Aranka kisasszonyok személyében. Ifjuság, szépség, üdeség, bees, báj, mindez bilinesekbe verhet, s mennyire még, ha mind e sok női erény nemzeti viseletben gyönyörködött.

Sűrűtek-forogtak is körülök azok az adta csikósok, -- hát még a tánczban mily pompásan párosult a két jelmez.

De ha az inséges tótokért volt a multság, s ha ebben az egyben tótos volt a multság, szinte természetes, hogy tót leány sem hiányozhatik.

S ha az a kedves tót leány Pongrácz Mariska ő

Szerenese, hogy a nő befolyásos rokonainak sikerült annyira megengesztelni a herceget, hogy válási szándékáról lemondott, különben keservesen bánta volna meg az újdonsült menyecske kéretlen nyajaskodását.

Ép ily ártatlan esókot vett egyszer rosz néven I. Rudolf esászár az öreg speieri püspöktől, aki a esászár bájos fiatal feleségét Agnest, az egyházb kapujában a koscsiból lesegítvén, áldás helyett esókkal üdvözölte. -- „A tali benedictione libera nos Domine” („ments meg uram Isten, az ilyen áldástól”) fakadt ki a esászár, s kevésbe mult, hogy haragjában a püspököt el nem kergette.

Ugyancsak drága pénzzel fizette egy szentpétervári kereskedő segéd: Isakownin is azt a esókot, melyet egy fiatal hölgytől rabolt. A történet színhelye a kereskedelmi utazók álarcos bálja volt. Egy rendkívül elegáns álarcosnő, ki minden áron megakarta övni incognitóját, a legnagyobb mértékben feleségizta kíváncsiságát, annyival inkább, mert meg volt arról győződve, hogy a titokzatos ismeretlennek esodásznőnek kell lennie. Sokáig tüzesen udvarolt neki, megvándélgta a legdrágább francia pezsgővel, s végül, a bortól és a szenvedélytől felhevületen, egy találkért esedezett. A válasz a leghatározottabb visszautasítás volt. Boszankodva hagyta el a termet és sietett ki az utczára, ahol hirtelen egy női alak ötlött szemébe, akiben az álarcos nőt vélte felismerni.

— Oh mily elragadó kegyed, — kiáltá hősünk, gyors mozdulattal a hölgy előtt terelve.

— Nekem szól őn? — kérdé amaz.

— Csak egyetlen esókot! — szólt felelet helyett Isakownin, megölelve a bájos ismeretlent.

— De csak egyet, — felelé a nő halk, remegő hangon.

Isakownin élvé az engedelmével, szenvedélyes esókot nyomott a nő ajkaira. De felhevülésében nem akart megelégedni egy esókkal, és semmikép sem akarta utjára engedni zsákmányát, ki rettegésében segélyért kiáltott. Isakownint az elösiető rendőrök a hűvösre tették, hol

nagysága, — szép, s üde volt. — ez még inkább rávihetett, hogy az inségeseken szívünk megessék. Az ellentét inség s jólét közt a legbeszédebb jötevésre bízható. S most az internationalis bemutató jön. Mert török hölgyet — Csizsár Lászlóné ő nagysága — ki a kelet minden gratiáját viselte, s azt hiszem, érte lemondana a legesőkönösebb musulman is a többnejségről, — látok egy szép oláh leányt, Török Ara ő nagysága, — az oláh trónörökösöd hódító Vakaresen Helén sem rendelkezhetett több bájjal, — látok egy kedves cigány leányt, Török Éva ő nagysága, ki annak vetne legtöbb szerencsét, ki szépsége előtt meghódolni szerencsés lehet, látok egy hollandi hölgyet, Török Sárika ő nagysága, ki megértette, mért harezoltak Hollandiáért annyit a francziák, látok egy orosz leányt — Madarassy Vilma ő nagysága, ki szende mint egy ifju oroszleány.

Es ha ott van a jeges eszak szép leánya, legyen ott a forró dél esábjá, az andalusiai szép spanyol leány is, Polgári Iza ő nagysága.

S ha ők mind szépek voltak, mint a tavasz virágai, voltak valóságos virágok is, „a piros pipacs” — Kubinyi Mariska ő nagysága. — A lángoló szerelmeseknek ez a kedves virága, a legbájosabb személyesítőre akadt, — ott volt féltésvére a „mékvirág” is, — Szelezky Jolán, — s bármi udvariatlan kifejezéssel szokták e virágnevet alkalmazni, mi őt megnyugtattuk, hogy ebben a virágban benne van a bódító opium.

A Kárpátok vidékéről is volt két esinos jelenség. Az egyik a havasok tetejéről a gyopár — Vajda Rózsi, — s ha ilyen virágok virítanak a Csímborasso tetején az a legkedvesebb kirándulási hely lenne, — s még onnan az óriás magasságból is meglátná az ember a tündéres hableányt, — Kubinyi Jolán ő nagysága — ki a habok közé épügy esábit, mint a habok fölé a könynyed „regatte” — Ebeczky Matild, — szívesen eveznének bizonyára vele sokan a boldogság tengerén. S végül, ha utóljára emlitem a vizezellérleányt, Keszler Mariskát, csak azért történi, mert eddig hagytam őt a sok bókot puttonba összeszedni.

Férfi jelmezesek voltak: Török Gyula, ki angol nemes, Fornét Gyula, ki a gigerlit, Lovesányi Béla, ki török férfit ábrázolt. Csikós-jelmezben voltak jelen: Fáy István, Szentmiklóssy Kálmán, Szelezky Zoltán, Madarassy Zoltán, Hámos Aladár, Fáy Tóni és Dobsa Jenő. Mind jól festettek, de különösen kivált a gigerli, ki a néző közönségnek sok multságos percet szerzett.

Jelmez nélküli voltak jelen a nők részéről: Madarassy Dezsóné, Kubinyi Aladárné, Szelezky Dénesné, Török Bálintné, Fáy Barnabásné, Ebeczky Imréné, Vályi Ilona és Laura, Keszler Borbála, Hámos Zoltánné, Bíró Bertalanné, Szentmiklóssy Augusztné, Polgári Károlyné, Kubinyi Sándorné, Molnár Józsefné, özv. Bakó Istvánné és Glósz Arthurné. — Férfiak részéről: Hámos László főispán, Bornemisza István és Putnok Mór orsz. képviselők, Sárközy Gyula, Török Bálint, Török Sándor, Glósz Arthur, Csizsár László, Máriássy László és Barna, Fáy Barnabás, Madarassy Dezső, Kubinyi Aladár, Andor és Bertalan, Ragályi Gyula, Andor és István Hámos Zoltán, Bornemisza Elemér, Dráskóczy László, Bihar Guszta, Diószeghy Zsigmond, Dessewffy Árpád, Szelezky Árpád, ifj. Sándor Béla stb. urak.

Szünóra alatt közvesora volt, amikor is a habzó pezsgőtől megeredt jó kedv lelkes tóztokban keresett magának kivezető utat: amikből aztán Diószeghy Zsigmond juttatott még a felvidéki inséges polgártársaknak is. A multság és jókedv tartott kivilágos virradtig. A reggeli nyolcz óra még az iskolában találta a közönséget. Ekkor azonban megkezdődött a nagy eszlás s a közönség az éjjeli multságért nappali pihenésben keresett magának kárpótlást. Voltak azonban kurvezvűrték is, kik a Török Bálint vendégszerető házában még csak 11 óra tájban mondtak Isten hozzatát a szíves és páratlanul vendégszerető házi gazdának.

Az összes bevétel 248 fitot tett, melyből a költségek levonása után a kitűzött jótékony eszókra egyenként körülbelül 80—80 fit jut.

Jelen volt.

Vegyes hírek.

— **Hírek a 'szomszédból.** Miskolczon tisztviselők fogyasztási szövetezete alakult. — Egerben villamos világitást rendeznek be. — Losonezon 660 ezer forintos kölcsön elkövetéséhez — készülődnek.

mámorát kialudva, másnap a bíróság elé került, mely előtt a panaszos, egy esinos szőke polgárléány is megjelent.

— Az egésznek a kisasszony az oka, — védekezett a vádlott. — Nekem meg van az a rosz szokásom, hogy egy esókkal be nem érem, de ez a rosz szokás nagyon sok férfinál meg van.

— De hogy merészel őn az utczán hölgyeket megállítani és esókot kérni? — kérdé tőle a bíró.

— Hiszen ő maga engedte meg, hogy egyszer megcsókoljam!

A panaszos nő dolga kezdett kissé rosszul állni. A bíró esodálkozva kérdé tőle:

— Miért engedte ezt meg?

— Féltem, hogy botrányt okoz és bántalmazni talál.

— A multságáról jött?

— Persze! Egy feltuzat pezsgőt ittunk együtt — jegyzé meg a vádlott.

— Velem? Hisz én akkor jöttem hazulról és orvosságért mentem a gyógyszerházba. Itt vannak még az orvosi rendelvények is.

Es Isakownin hét napi fogságot ült le, mely alatt bőséges ideje volt gondolkozni azon, hogy milyen szerencsétlen véletlen az, ha valaki egy akaratlan esókért ily keservesen lakol.

Sokkal inkább megérdemelte a büntetését — három hónapi fogházat — az a berlini fogtechnikus, ki egy fiatal hölgyet, kinek fogait plombírczta, a műtét befejezése után szívesen megcsókolta. Az előkelő hölgy, mint rosz nyelvek suttozták, főleg a miatt boszankodott, hogy a merénylő kissé vénecske volt, a kire bátran el lehetett mondani: „Fogtechnikus, maradj a fogtömésnél!”

A forróvérű spanyolok és olaszok e tekintetben újabb idő óta sokkal kevésbé szigorúak, s a nyilvánosan rabolt esókot részint egyszerűen illetlenségnek, részint könnyű becsületsértésnek minősítik, mely lehetőleg enyhe pénzbírság büntetés alá esik. Egy-egy esók pénzbírsága 50—50 lírában van megszabva, miért is gyakran meg-

Eljegyzés. Hajós Kálmánnak, az első magy. biztosító társulat miskolczi főgnyöksége főnökének, szép és kedves leányát Magdát a mult héten jegyezte el Dr. Hutya Ferencz budapesti állatorvosi akadémiai rendes és a tud. egyetem magán tanára.

* **Necrolog.** Megyénk egyik legrégibb családjának, a Tornallyay-családnak egyik sarja: Tornallyay Katinka férjezett Ujházy Lászlóné mult hó végén Kassan életkora delén elhunyt. A korán elhalt urnót megyénk számos előkelő családjához rokonsági kötelek fűzte, s azoknak több tagja vett részt az elhunytak mult hó 28-án végbement temetésén.

Az országos iparegyesület a m. hó 21-én megalakította kebelében a nemzetgazdasági osztályt, s ennek választmányába megyénk szülőttei közül megválasztotta Szontagh Pált, egyik jegyzőjeül dr. Bernát Istvánt.

— **„Felebarát”** czim alatt egyesület alakult a fővárosban, mely a felvidéki inségesek fösegelése eszljából az egész országot elaraszította gyűjtő ivekkel. Nálunk is több előkelő férfi kapott dyet. Kívánjuk, hogy a „Felebarát”-nak sok egész barátja akadjon vármegyénkben.

○ **Méhesek felállítása államköltségen.** A szép és örvendetes fejlődésnek indult méhészetnek fokozatosabb fejlesztése, tenyésztése és az azzal foglalkozó szegényebb sorsu honpolgárok támogatása eszljából a m. kir. földművelésügyi miniszter az ország különböző vidékein 57 méhesnek államköltségen leendő felállítását és azok mindegyikének 10 méhkaptárral, egy darab mézpergetővel és a legszükségesebb méhészeti eszközökkel való berendezését határozta el. Egy-egy méhesnek felállítása és berendezésére megállapított 102 fit 05 krnyi költséget 10 év alatt visszatérítendő kamat nélküli kölcsönkép a miniszter mint állami segélyt adományozza úgy, hogy a kölcsön visszatérítése a harmadik évben venne kezdetét és 8 évre felosztva 12 fit 76 krral számitva, az 1902-ik évben teljesen törlesztve lenne. A kik ezen államsegélyt igénybe venni akarják, ez iránt folyamodványukat f. évi április 15-ikéig Grand Miklós, orsz. méhészeti felügyelőnek: (lakik Buziáson Temesmegyében) küldjék. A néptanítók kérvényeit a kir. tanfelügyelőség közvetíti. Kezdő fiatal tanítók és lelkészek s általában a méhészet kedvelőinek ajánljuk ezen államsegélynek igénybe vételét.

Az első magyar általános biztosító társaság.

márczius 26-án delután tartotta közgyűlését *Csekonics* Endre gróf elnöklété alatt. Az igazgatóság jelentése szerint a lefolyt üzleti év kedvező volt a társaságra nézve. Az üzletnek folytonos emelkedéséről tanuskodik a díjbevétel emelkedése: a díjbevétel ugyanis 1890-ben 4.768.711 fit 48 kr. 1891-ben pedig 4.842.515 fit 43 kr. volt a tüzosztályban, melyben az elért nyereség 521.332 fit 09 krra rug. A jéosztályban az 1978.209 fit 20 krnyi díjbevétel mellett 442.800 fit tiszta veszteség mutatkozik a nagyszámu jégverés miatt. A szállítványi osztály 7900 fitnyi veszteséggel záródott. Ezek a veszteségek a tüzosztályi nyeresényeknek nagy részét igénybe vették s így főleg az életosztályi üzlet kedvező lefolyásának köszönhető, hogy végeredményileg mégis kielégítő a nyereség. A zárszámadásilag kimutatott 802.426 fit 36 kr tevő nyeresényből 135.483 fit 55 kr. az életbiztosítottak nyeresényrészéből, 80.155 fit 65 kr. a nyeresénytartalekra, 48.083 fit 49 kr. az igazgatósági nyeresény osztaléokra 32.062 fit 26 kr. a tisztviselők nyeresényosztalékára, 8015 fit 56 kr. a tisztviselő nyugdíjalapra fordítatik s a fennmaradó 498.615 fit 95 krból minden eszsz részvény után 166 fit fizetettik ki, vagyis összesen 498.000 fit. Az igazgatóságnak s a felügyelő bizottságnak megadják a felmentvényt s megadják a választást. Elnök lett: Csekonics Endre gróf, al-elnök: Nádasdy Ferencz gróf. Választmányi tagok: Ambrózy Gyula báró, Andrássy Gyula gróf, Bittó Kálmán, Deutsch Sándor, Fuchs Rudolf, Hajós József, Hódossy Imre, Ivánka Imre, János Kálmán, Mikes Miklós gróf, Németh Titusz, Nikolics Fedor báró, Radvárszky Géza Lőrő, Szapáry Iván gróf, Scheller Pál lovag, Wenckheim Frigyes gróf, Zselénszky Róbert gróf és Zichy Béla gróf. Igazgatósági tagok: Harkányi Frigyes, Jeney Lajos, Lévy Henrik, Ormódy Vilmos, Schosberger Zsigmond báró, Zichy Nándor gróf. Felügyelő bizottsági tagok: Batthány Géza gróf, Giczey Samu, Jekelfalussy Lajos, László Zsigmond és Szitányi Izidor. — Jeney Lajos ur helyébe az igazgatóság az eddigi főgnyvezetőt, Szende Károly urat nevezte ki a központi osztály főnökévé.

esik, hogy tehetősebb gavallérok egy feltuzat esóknál alább meg sem kezdik.

Ujabbán az enyhébb megítélés mindinkább tét hódít Európában, s mint egy fiatal bíró megjegyezte, leghelyesebb volna minden ily ügyet magoknak az illető hölgyeknek megítélésére bízni. Hiszen amugy is gyakran a maguk bírái ily esetben, bárkivel szemben is. Így például történelmi tény, hogy V. Károly esászárnak, a hatalmas uralkodónak, kinek birodalma világrészekre terjedt ki, egy közönséges szolgáló olyan esattanós viszonzással felelt a rablott esókra, hogy a felséges orca néhány napig viselte a válasz nyomait. Hasonló eset történt XII. Károly svéd királyal is, ki egy udvarhölgy részéről érdemelt ki ugyanily „hangos” elismerést.

Es így történt ez milliók meg milliókkal, mert az arezul legyintés (polgáriasan: pofon) mint a rablott esókok gyors és sommás büntetése, az egész világon nagy elterjedésnek örvend. De tudunkkal csak Alabamában szokta azt (t. i. a pofont) minden magára valamit tartó hölgy e hidegvérű szavakkal adni:

„Köszönöm, most rajtam a ser.” Történi pedig ez oly erővel, hogy a vele kitüntetett halandónak menten bizonyos számu kihullott foga keserüli meg. Az ilyen férfi azután nem is igen mer másdszor hasonló kísérletet tenni, haesak Mexikóban nem, a hol a nők megelégednek azzal, hogy a merénylőt imigy pirogassák: „Nem szégyenli magát?” vagy Louisiánában, a hol mélyen elpirulnak, mosolyognak és — mit sem szólnak. Vagy végül az olyan ritka-ritka helyen, ahol nemesak hogy elpirulnak és mosolyognak, nemesak hogy hallgatnak és mitsem szólnak, hanem egy szép szőke vagy fekete bajusz kedveért esetleg még — vissza is adják!

Szabadon átdolgozta:

Zoli.